

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی ...

طرح درس نظری و عملی (Course plan)

شماره درس: 513539

عنوان درس: فوریت های روانپرستاری

نوع و تعداد واحد(نظری/عملی): 0.5 واحد نئوری

دروس پیش نیاز: ندارد

نیمسال تحصیلی: اول 1405-1406

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): دانشجویان کارشناسی ارشد روانپرستاری ترم 3 مکان برگزاری: دانشکده پرستاری کلاس 26

روز و ساعت برگزاری کلاس: چهارشنبه ها 14-16

شماره تماس: 37927607

مسئول درس: دکتر فاطمه لهراسبی

مکان و زمان حضور در دفتر کار: دانشکده پرستاری و مامایی - طبقه 1- شماره اتاق 152، دوشنبه ها 14-16

Email: Flohrasebi@nm.mui.ac.ir

اساتید درس: دکتر فاطمه لهراسبی، دکتر فاطمه قائدی حیدری

شرح درس:

این درس به بررسی جامع وضعیت های بحرانی و اورژانس های روان پزشکی می پردازد و دانشجویان کارشناسی ارشد روان پرستاری را با فرایند تریاژ، ارزیابی سریع، تشخیص افتراقی، و مداخلات پرستاری مبتنی بر شواهد در طیف گسترده ای از شرایط اضطراری شامل خودکشی، خودآسیبی، آژیتاسیون، پرخاشگری، دلیریوم، کاتاتونیا و سندرم های ناشی از داروها آشنا می سازد. همچنین مبانی قانونی و اخلاقی حاکم بر اورژانس روان پزشکی، اصول ارتباط مؤثر با بیماران بحرانی، و نحوه همکاری در تیم بین رشته ای از دیگر محورهای این درس است. روش های تدریس مبتنی بر بحث موردی، شبیه سازی سناریوهای بالینی و نقش آفرینی طراحی شده تا فراگیران بتوانند در پایان دوره، صلاحیت های بالینی لازم برای مدیریت ایمن، مؤثر و انسان محور بحران های روان پزشکی را در نقش یک پرستار کارشناس ارشد روان کسب نمایند.

هدف کلی برنامه درس:

آشنایی جامع و کاربردی دانشجویان با اصول تشخیص، ارزیابی سریع، تریاژ، و مداخلات پرستاری مبتنی بر شواهد در بحران های روان پزشکی، به گونه ای که فراگیران پس از پایان این دوره بتوانند در مواجهه با طیف گسترده ای از اورژانس های روان پزشکی شامل خودکشی، خودآسیبی، آژیتاسیون، پرخاشگری، دلیریوم، کاتاتونیا، و عوارض دارویی، ضمن رعایت چارچوب های قانونی و اخلاقی، فرایند پرستاری را از تریاژ تا مدیریت بحران به صورت ایمن، مؤثر، و انسان محور اجرا کرده و توانایی تصمیم گیری بالینی سریع در شرایط اضطراری را کسب نمایند.

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان این دوره قادر خواهد بود:

اهداف دانشی

- طبقه‌بندی تشخیصی و ابزارهای سنجش سریع را در تریاژ بیماران روان‌پزشکی (شامل سطوح اورژانس، نیمه‌اورژانس و غیراورژانس) شرح دهد.
- علائم بالینی حالت‌های اورژانس روان‌پزشکی (خودکشی، خودآسیبی، آژیتاسیون، پرخاشگری، دلیریوم، کاتاتونیا و سندرم‌های ناشی از دارو) را تحلیل کند.
- الگوریتم‌های مداخله در بحران‌های روانی و پروتکل‌های مهار دارویی و غیردارویی را توضیح دهد.
- اصول ارتباط مؤثر با بیمار مضطرب، خشمگین، یا دچار اختلال هوشیاری را در شرایط اورژانس برشمارد.
- نقش و جایگاه پرستار را در تیم بین‌رشته‌ای اورژانس روان‌پزشکی و نحوه‌ی هماهنگی با روان‌پزشک، مددکار و نیروهای انتظامی/امداد بیان کند.
- قوانین و مقررات مرتبط با بستری اجباری، رضایت آگاهانه، محرومیت از آزادی و سلب صلاحیت در اورژانس روان‌پزشکی را تشریح نماید.
- راهبردهای آموزش به بیمار و خانواده در زمینه‌ی پیشگیری از عود بحران‌های روان‌پزشکی را فهرست کند.

اهداف نگرشی

- نسبت به اولویت‌بندی ایمنی بیمار و دیگران در شرایط پرخطر، حساسیت و تعهد حرفه‌ای نشان دهد.
- در مواجهه با رفتارهای پرخاشگرانه یا خودآسیب‌زا، نگرش همدلانه و غیرقضاوت‌گرانه را حفظ کرده و کرامت انسانی بیمار را رعایت نماید.
- برای مشارکت مؤثر در تیم اورژانس و پذیرش نظرات تخصصی سایر اعضا، رویکردی مشارکتی و باز داشته باشد.
- به رعایت مرزهای قانونی، اخلاقی و حریم خصوصی بیمار در شرایط اضطراری متعهد بوده و در تصمیم‌گیری‌های سخت، رویکردی مسئولانه اتخاذ کند.
- به توانمندسازی بیمار و خانواده در مدیریت بحران‌های روانی به‌عنوان بخشی از مسئولیت حرفه‌ای خود باور داشته باشد.

اهداف مهارتی

- اقدامات مهار بحران (مهار فیزیکی اصولی، تجویز داروهای سریع‌الاثربر اساس پروتکل) را با رعایت اصول استاندارد انجام دهد.
- مانورهای احیای روانی-اجتماعی (PSR) و مداخلات غیردارویی کاهش آژیتاسیون را به‌کار گیرد.
- تکنیک‌های کاهش تنش را در برخورد با بیمار عصبانی یا آشفته به‌صورت عملی به‌کار بندد.
- مستندسازی قانونی اورژانس روان‌پزشکی (شامل فرم‌های بستری اجباری، ارزیابی خطر و ترخیص) را با دقت و کامل تکمیل کند.
- یک برنامه‌ی کوتاه آموزشی برای بیمار و خانواده در مورد نشانه‌های هشدار بحران و راه‌های دسترسی به خدمات اورژانس طراحی و ارائه کند.

روش تدریس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

1. سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
2. بحث در گروه‌های کوچک
3. یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
4. یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
5. یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
6. روش یادگیری مبتنی بر مورد (case based learning)
7. کلاس درس وارونه
8. نوشتار تاملی

وظایف فراگیران (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

1. در جلسات حضوری/آنلاین با رعایت نظم کلاسی به موقع حضور داشته باشد.
2. حضور فعال در کلاس‌های حضوری/آنلاین (مشارکت در پرسش و پاسخ‌ها)
3. انجام فعالیت‌های یادگیری نظیر انجام تکلیف (حضوری/آفلاین)، شرکت در آزمون و شرکت در بحث‌های گروهی و پاسخدهی سوالات به منزله فعالیت کلاسی محسوب می‌شود.
4. شرکت در آزمون‌های مجازی، آزمونک‌های کلاسی، میان ترم و پایان ترم الزامی است.

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات حضوری، آفلاین و آنلاین):

- آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی (موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه ای) رعایت گردد.
- بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است.
الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.
ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجویان در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:
- یک جلسه غیبت غیرموجه قابل بخشش
- دو جلسه غیبت غیرموجه کسر 1 نمره
- سه جلسه غیبت غیرموجه کسر 2 نمره
- چهار جلسه غیبت غیرموجه کسر 4 نمره
ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف 2 نمره کسر نماید.

بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز ($\frac{4}{17}$) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبت‌ها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.

- سیاست های مسئول درس در مورد تأخیر و هرگونه تخطی از آیین نامه انضباطی دانشجو در کلاس درس:
- دانشجویان موظف هستند در زمان مقرر در کلاس حضور یابند و در صورت تأخیر، منطبق با سیاست های انضباطی برخورد می شود.
- هرگونه رفتار نامناسب، صحبت های نامربوط، استفاده نادرست از وسایل الکترونیکی، یا ایجاد مزاحمت در کلاس ممنوع است.
- دانشجویان باید احترام متقابل با استاد و هم کلاسی ها را رعایت کنند.
- موارد تخطی از سیاست های انضباطی ممکن است منجر به تذکر کتبی، کاهش نمره، یا در موارد جدی تر، ارجاع به مراجع ذی ربط در دانشگاه شود.

نحوه ارزشیابی دانشجو و نمره دهی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف و فعالیت های یادگیری در زمان مقرر	1
۲	مشارکت فعال در فعالیت های کلاسی و بحث های آموزشی	2
3	فعالیت های فردی و گروهی، حل مسئله و مطالعه موردی	2
	امتحان پایان ترم	15
جمع		۲۰

منابع اصلی

- شعبانی الف، شریعت س. اورژانس روان پزشکی با نمونه های بالینی. چاپ ۲. تهران: انتشارات ارجمند؛ ۱۳۹۵.
- مظلوم ح، مترجم. مرجع کامل روانپزشکی کاپلان سادوک؛ اورژانس های روانپزشکی. تهران: انتشارات ابن سینا؛ ۱۳۹۷.

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

- Sadock BJ, Sadock VA, Ruiz P. Kaplan & Sadock's comprehensive textbook of psychiatry. 10th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer; 2017.
- Glick RL, Zeller SL, Berlin JS, eds. Emergency psychiatry: principles and practice. 2nd ed. Philadelphia: Wolters Kluwer; 2020.
- World Health Organization. mhGAP intervention guide for mental, neurological and substance use disorders in non-specialized health settings: version 2.0 [Internet]. Geneva: WHO; 2016 [cited 2026 Aug 31].

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس فوریت های روانپرستاری					
نیمسال اول 1405-1406			روز و ساعت برگزاری: چهارشنبه ها 14-16		
مکان برگزاری: دانشکده پرستاری		گروه: ارشد روانپرستاری		روز و ساعت برگزاری: چهارشنبه ها 14-16	
مدرس	آمادگی لازم دانشجویان قبل از شروع کلاس / فعالیت یادگیری	نوع جلسه	عنوان جلسه	تاریخ	ردیف
دکتر لهراسبی	مطالعه و آمادگی قبل از کلاس	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	معرفی درس ارزیابی و تریاژ بیمار در فوریت های روانپزشکی	1405/7/1	1

دکتر لهراسبی	مطالعه و آمادگی قبل از کلاس	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	خودکشی، خود آسیب رسانی و رفتارهای مرتبط با مرگ	1405/7/8	2
دکتر قائدی حیدری	مطالعه و آمادگی قبل از کلاس	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	آزیتاسیون، پرخاشگری ، اختلال حاد هوشیاری ، دلیریوم، کاتاتونیا و سندرمهای ناشی از داروها	1405/7/15	3
دکتر قائدی حیدری	مطالعه و آمادگی قبل از کلاس	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	موضوعات قانونی و اخلاقی در اورژانس روانپزشکی	1405/7/22	4

لینک کلاس مجازی: <https://meet.mui.ac.ir/lohrasebi/>

تاریخ امتحان پایان ترم (بر اساس تقویم آموزش)